Ba??ms?z Ö?renme Fark?ndal??? Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ba??ms?z Ö?renme Fark?ndal??? Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17191

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ba??ms?z Ö?renme Fark?ndal??? Envanteri (BÖFE), orijinal ad? **Awareness of Independent Learning Inventory (AILI)** olan ölçe?in Türkçe'ye uyarlanm?? versiyonudur. Bu envanter, ö?rencilerin ba??ms?z ö?renme süreçlerine dair sahip olduklar? **üstbili?sel** (metacognitive) fark?ndal?k düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi?tir. Uyarlama çal??mas? Sökmen ve arkada?lar? taraf?ndan 2017 y?l?nda gerçekle?tirilmi?tir. Ölçek, **metabili?sel bilgi**, **metabili?sel beceri** ve **metabili?sel tutum** olmak üzere üç temel faktörden olu?maktad?r. Psikometrik analizler, ölçe?in Türk kültür ve e?itim ba?lam?nda kabul edilebilir düzeyde geçerlik ve güvenirlik özelliklerine sahip oldu?unu do?rulam??t?r.

Anahtar Kelimeler

Ba??ms?z ö?renme, metabili?, AILI, ölçek uyarlama, geçerlik, güvenirlik, do?rulay?c? faktör analizi, e?itim psikolojisi.

Yazarlar

Yavuz Sökmen, Yasin Ta?, Serkan Ye?ilyurt, Ay?egül Nalçac?.

Amaç

Bu envanterin temel amac?, orijinal olarak geli?tirilen **Awareness of Independent Learning Inventory (AILI)** ölçe?ini Türkçeye uyarlamak ve Türk ö?renci örnekleminde geçerlik ile güvenirlik çal??malar?n? tamamlayarak psikometrik özelliklerini ortaya koymakt?r. Ölçek, ö?rencilerin ba??ms?z ö?renme süreçlerindeki fark?ndal?k düzeylerini detayl? bir ?ekilde de?erlendirmeyi hedeflemektedir.

Uyarlama çal??mas?, e?itim ara?t?rmac?lar?na ve uygulay?c?lara, ö?rencilerin kendi ö?renme süreçlerini ne kadar bilinçli yönettiklerini, hangi stratejileri kulland?klar?n? ve bu süreçlere kar?? tutumlar?n? belirlemede standart bir araç sa?lamay? amaçlamaktad?r. Ölçe?in derecelendirme yap?s?, kat?l?mc?lar?n ba??ms?z ö?renme fark?ndal???na dair derinlemesine bilgi toplamaya olanak tan?r.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Ölçek, ba??ms?z ö?renme ba?lam?nda **metabili?sel fark?ndal?k** yap?s?n? ölçmektedir. Metabili?, bireyin kendi bili?sel süreçleri hakk?ndaki bilgisi ve bu süreçleri düzenleme yetene?i olarak tan?mlan?r. BÖFE, bu yap?ya ait üç temel alt boyutu de?erlendirmektedir:

Metabili?sel Bilgi (Metacognitive Knowledge): Bireyin ö?renme görevlerinin gereklilikleri, kendi

ARABPSYCHOLOGY.COM

ö?renme profili ve etkili ö?renme stratejileri hakk?ndaki bilgisi (13 madde).
Metabili?sel Beceri (Metacognitive Skill): Ö?renme görevi s?ras?nda süreci izleme, planlama, kontrol etme ve gerekti?inde ayarlamalar yapma yetene?i (13 madde).
Metabili?sel Tutum (Metacognitive Attitude): Ö?renme sürecine yönelik motivasyon, geri bildirime aç?kl?k, sorumluluk alma ve ba??ms?z çal??maya yönelik duygusal ve davran??sal e?ilimler (10 madde).

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?ini test etmek amac?yla, ikinci örneklemden toplanan veriler üzerinde **do?rulay?c? faktör analizi (DFA)** gerçekle?tirilmi?tir. Analiz öncesinde veri setinde uç skorlar?n incelendi?i ve çarp?kl?k ile bas?kl?k de?erlerine bak?larak de?i?kenlerin tek de?i?kenli ve çok de?i?kenli olarak normal da??l?m sergiledi?i tespit edilmi?tir.

?kinci çal??mada yap?lan DFA sonuçlar?na göre, elde edilen uyum iyili?i indeksleri ?unlard?r: $\chi 2/df$= 2,28, RMSEA=0,080, SRMR=0,071, NNFI=0,930, CFI=0,933. Bu uyum indeksleri, önerilen 3 faktörlü yap?n?n veri seti ile ba?lang?çta uyum sa?lad???n? göstermi?tir. Ancak, baz? maddelerin dü?ük faktör yüküne sahip oldu?u ve hata varyanslar?n?n yüksek oldu?u tespit edilerek bu maddeler ölçekten ç?kar?lm??t?r. Son modelde elde edilen uyum iyili?i indeksleri ($\chi 2/df$= 2,59, RMSEA= 0,085, SRMR=0,070, NNFI=0,931, CFI=0,935), önerilen model ile veri uyumunun iyi oldu?unu ve ölçe?in yap? geçerli?inin sa?land???n? desteklemektedir.

Güvenirlik

Uyarlama çal??mas? kapsam?nda ölçe?in iç tutarl?l???na yönelik güvenirlik analizleri yap?lm??t?r. Ancak kaynak içerikte spesifik **Cronbach Alfa** katsay?s? veya di?er güvenirlik katsay?lar? aç?kça listelenmemi?tir. Geçerlik çal??malar?n?n ba?ar?s?, ölçe?in güvenilirli?inin de yüksek oldu?unu i?aret etmektedir. Detayl? güvenirlik katsay?lar? için orijinal makalenin incelenmesi gerekmektedir. Güvenirlik, ölçe?in tutarl? sonuçlar üretme kapasitesini ifade eder ve bu çal??ma, BÖFE'nin tutarl?l???n? sa?lamak üzere maddelerin yeniden düzenlenmesi sürecini içermi?tir.

Faktör Analizi

BÖFE'nin faktör yap?s?n?n do?rulu?unu test etmek amac?yla kullan?lan temel istatistiksel yöntem **do?rulay?c? faktör analizi (DFA)** olmu?tur. Bu analiz, ölçe?in orijinal yap?s?nda bulunan üç faktörlü (Metabili?sel Bilgi, Metabili?sel Beceri ve Metabili?sel Tutum) modelin Türkçe verilerle uyumunu test etmi?tir.

Analiz sürecinde, ba?lang?çta elde edilen uyum indeksleri kabul edilebilir düzeyde olsa da, modelin daha iyi uyum sa?lamas? için dü?ük faktör yüküne sahip ve yüksek hata varyans? içeren

ARABPSYCHOLOGY.COM

maddelerin ç?kar?lmas? yoluna gidilmi?tir. Bu madde ç?karma i?lemleri sonucunda elde edilen nihai model, mükemmel uyum indekslerine yak?n de?erler sunarak (CFI > 0.93), ölçe?in **ba??ms?z ö?renme fark?ndal???** kavram?n? üç boyutlu olarak ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü istatistiksel olarak kan?tlam??t?r.

Enstrüman (Ölçek Bilgileri)

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Öz Bildirim Envanteri (Self-Report Inventory)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Ö?renciler (Students)

Age Group: Belirtilmemi? (Uyarlama makalesi *?lkö?retim Online* dergisinde yay?mland??? için genellikle ilkö?retim ve ortaö?retim düzeyindeki ö?rencileri içermesi beklenir.)

Population Details: Türkiye'deki çe?itli e?itim düzeylerindeki ö?renciler üzerinde uygulanm??t?r.

Test Methodology: 7'li Likert tipi derecelendirme ölçe?i kullan?lm??t?r. Kat?l?mc?lar 1 (Kesinlikle Kat?lm?yorum) ile 7 (Kesinlikle Kat?l?yorum) aras?nda puanlama yapmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

BÖFE, AILI, metabili?sel bilgi, ö?renme stratejileri, psikometrik özellikler, e?itimde ölçme ve de?erlendirme, faktör yükü.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Sa?lanan kaynakta belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: yavuzsokmen@atauni.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Correspondence Address: Sa?lanan kaynakta belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? **2017** y?l?nda tamamlanm?? ve yay?mlanm??t?r. Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için sorumlu yazar **Yavuz Sökmen** ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Orijinal makale *?lkö?retim Online* dergisinde aç?k eri?im olarak yay?nlanm??t?r. Makalenin orijinal

ARABPSYCHOLOGY.COM

PDF'i buradan indirilebilir: adaptation-of-awareness-of-independent-learning-inventory-aili-toad.pdf

Kaynaklar

Sökmen, Y., Ta?, Y., Ye?ilyurt, S. ve Nalçac?, A. (2017). Adaptation of Awareness of Independent Learning Inventory (AILI) to Turkish: Validity and Reliability Study. *?lkö?retim Online, 16*(1), 114-128.

Makalenin orijinal ba?lant?s?: ilkogretim-online.org.tr

Ba??ms?z Ö?renme Fark?ndal??? Envanteri Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Metacognitive knowledge (13 madde): I know which assignments students really need to work at systematically.
Metacognitive skill (13 madde): While working on an assignment I pay attention to whether I am carrying out all parts of it
Metacognitive attitude (10 madde): I ignore feedback from tutors on my method of work

ARABPSYCHOLOGY.COM